

NOCTUA

SIVE

NOVA EX BIBLIOTHECA VETERINARIA

Kiadja a Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Könyvtár, Levéltár és Múzeum

2011. június
15. évfolyam 2. szám

Az utóbbi néhány évben egyre nagyobb jelentőségre tesznek szert azok a folyóiratok, amelyek az állatorvoslást csak közvetve érintik. Ilyen például az ember-állat kapcsolat (antrozoológia) rejtelmait feldolgozó *Anthrozoös*, az állatjólétet központba állító *Animal Welfare* vagy az állatorvosképzéssel foglalkozó *Journal of Veterinary Medical Education*, amelynek 2011. évi 1. száma számos érdekes tanulmányt tartalmaz. Ezek közül foglaltunk össze néhányat, remélve, hogy kedvet kapnak a nem „kemény” állatorvosi folyóiratok böngészéséhez. A cikkek könyvtárunkban olvashatók vagy megrendelhetők.

A hallgatók lelke¹

A közelmúltban az új-zélandi Massey University állatorvostan-hallgatói körében végzett pszichológiai felmérés az optimizmus, az önbecsülés és a társas támogatottság közvetítő szerepét vizsgálta a munkaterhelés, a stressz és a jólét kapcsolatrendszerében. A kutatás nagyon tömören összefoglalva a rendszeres stressz és terhelés személyiségi jegyekre – optimizmus-pesszimizmus, önbecsülés – gyakorolt hatását vizsgálta, valamint azt, hogy ezek a tulajdonságok mennyire teszik a hallgatókat a stressz iránt ellenállóvá, illetve arra érzékenyvé. Hasonló vizsgálatok szép számmal születtek már orvostanhallgatók és más diákok lelki egészségéről, de ezekben az állatorvostan-hallgatók eddig nem szerepeltek.

A tanulmányból kiderül, hogy azok az állatorvostan-hallgatók, akik több optimizmussal és önbecsüléssel bírnak, kevésbé érzik stresszesnek tanulmányaikat, mint azok, akik inkább pesszimisták és kevesebb önbecsüléssel rendelkeznek. Azok, akik saját bevallásuk szerint nagyobb munkaterhelés alatt állnak, nagyobb stresszt élnek meg, míg azok, akik nagyobb önbizalommal és optimizmussal kevesebb terhelést vélnek felfedezni magukon, jobban érzik magukat. A stresszérzet fokozatai tehát nagyban függenek a személyes tulajdonságoktól és hozzáállástól. Nemenek és évfolyamokon belül nem tapasztaltak eltérést az eredményekben.

A Massey University – ahol a kutatást végezték – fenntart olyan támogató szolgáltatásokat, amelyek segítenek a hallgatóknak megbirkózni a stresszel és a terheléssel, a diákok azonban sokszor vonakodnak ezeket igénybe venni, tehát a környezetnek – oktatóknak, hallgatótársaknak, egyetemi pszichológusoknak – is ajánlott odafigyelniük, hogy felismerjék azokat, akiknek esetlegesen ilyen támogatásra lehet szükségük.

Az olyan viszonylag stabil és személyes jellemzőket, mint például az optimizmus, nehéz megváltoztatni, viszont hallgatói és oktatói oldalról is lehet tenni azokért a megfelelő körülményekért, amelyekkel elkerülhető a feleslegesen sok stressz.

Oktatói oldalról célszerű megfelelő tanítási stratégiákkal elősegíteni, hogy a hallgatók helyesen menedzseljék saját munkaterhelésüket. A hallgatók pontos, gyakorlati információval való ellátása az elvárásokról, a feladatokról és vizgákról, a számonkérések tervezhetősége és hasonló „apróságok” rengeteg stressztől kímélik meg őket, és ez az oktatóknak sem lehet közömbös. A Massey University állatorvostan-hallgatói jellemzően jelentéktelennek tartják a stresszmenedzsmentet mint önképző foglalkozást, de tanulmányaik részeként olyan előadásokat, kurzusokat, amelyek az orvos-kliens kapcsolatokkal, az állat-ember kötődéssel, tehát az állatokkal kapcsolatos pszichológiával foglalkoznak, nagyon szívesen fogadják be. Emellett gondjaikkal szívesebben fordulnak oktatóikhoz, mint egy specialistaéhoz. Így kialakulhat egy mentor-diák kapcsolat, amely bizonyos szituációkban kiválóan működik, bár nem minden esetben.

Ahogy ezt a tanulmány szerzői is egyértelműen megállapítják, a kellő optimizmus, a megfelelő önbecsülés és a megbízható szociális háló önmagukban még nem csökkentik a stresszt, viszont növelik az azzal való megbirkózás képességét. A hallgatók, mint leendő állatorvosok pedig meg kell, hogy tanulják azt is, miként ismerjék fel saját határaikat és szükségleteiket mind lelki, mind fizikai értelemben, hiszen az állatok mellett saját magukról is gondoskodniuk kell. (P. V. O.)

Home About Massey Learning Research Admission Student life Contact Massey

Home > Student life > Services for Students

Library | Alumni Portal | Staffroom | MyMassey

MASSEY UNIVERSITY
TE KUNENGA KI PŪREHURŌA

keyword Search Massey

THE ENGINE OF THE NEW NEW ZEALAND

See how Kerri and others use their innovation to achieve ground breaking results.
www.engine.ac.nz

Scholarships
See scholarships and awards that might be available to you

Services for Students

- Career service home
- Chaplains and Religious Services
- Childcare Services
- Disability Services

Student Services at Massey

We understand the challenges of student life and provide services to help you achieve your academic and personal goals. Make the most of your time at Massey University. See the left hand menu for these services or use the links below to go straight to your local campus.

Apply for accommodation online NOW
Apply for accommodation now with our online form.

Massey Graduation
Apply now to graduate

Albany Student Services

Állatetika és empátia²

Az állatokhoz való hozzáállás világszerte sokat változott az utóbbi időben, egyre több olyan törvény vonatkozik az állatok tartására és gondozására, amely az állatorvosok munkájára és kezelési lehetőségeire is hatással van. Az állatjóléti kérdések előtérbe kerülésével az állatorvos-képzésen belül is egyre többet kell foglalkozni a témával, állatorvosi etikai előadásokon és gyakorlatokon keresztül.

Az ausztráliai Adelaide Egyetemen azt vizsgálták, hogy milyen tényezők és körülmények befolyásolják az állatorvostan-hallgatók állatokhoz való hozzáállását, az állatok iránti empátiájuk mértékét, milyenségét, illetve hogy mennyiben változtak ezeken egy állat-etikai kurzus elvégzése. Az egyetemi tanulmányaikat 2008-ban megkezdő állatorvos és állattudomány szakos hallgatókra terjedt ki a kutatás, amely során a diákok részt vettek egy állatviselkedés, -jólét és -etika kurzuson tanulmányaik első, illetve harmadik évében. Mindkét kurzus 24 előadásból és 24 gyakorlatból állt, és mindkettő előtt, illetve után kérdőívvel mérték fel a hallgatók említett tulajdonságait.

A kérdőívet öt fő hipotézis szerint állították össze, amelyek a diákok attitűdjére és az állatetikai oktatás eredményességére irányultak. A hallgatók állatokhoz való hozzáállása az adott állat „kategóriája” szerint mérhetően különböző, ezek a kategóriák a *pet*, *pest*, *profit*, azaz hobbiállatok, kártevők és haszonállatok. A nemek szintén eltérést mutatnak az állatok iránti empátiaszintben: a női hallgatók mérhetően empatikusabbak az állatokkal, mint a férfiak. További befolyásoló tényező, hogy az egyes diákok milyen állatcsoportokkal szeretnének majd munkájuk során foglalkozni, hogy gyermekkorukban volt-e körülöttük állat, hogy jelenleg tartanak-e valamilyen állatot, illetve hogy esetleg vegetáriánusok-e.

A vizsgálat alapján beigazolódtott, hogy a kurzusok elvégzése után bizonyos tekintetben változott a hallgatók empátiaszintje, ám nem minden esetben jelentős az eltérés. A kurzusok végére például jelentősen nőtt az állatorvostan-hallgatók empátiája a vad- és haszonállatok iránt, míg ugyanez nem mondható el az állattudomány szakosokról, akiknél a háziállatok iránti empátia inkább csökkenő tendenciát mutatott az elsőéves kurzus végére.

A kutatás részletes áttekintésével láthatjuk, hogy az állatok iránti empátia számos tényezőtől függ, és ezek más-más hatással lehetnek egy állatorvostan-hallgató későbbi munkájára. A *Journal of Veterinary Medical Education* által közölt kutatási eredmények nagyon érdekesen és több szempontból ismertetik a téma összefüggéseit és részleteit. Összefoglalva: egy állatetika kurzusnak van ugyan gyakorlati haszna az állatorvos-képzésben, azonban az állatok iránti empátia nem feltétlenül az ez irányú oktatástól függ, sokkal inkább olyan hozott tulajdonság, amire nagy

hatással vannak a tanulmányok – az etikai képzés mellett kiváltképp az állatok tényleges gyógyítása, kezelése. (J. D.)

Maradjunk naprakészek!³

A szakmai folyóiratok olvasása, a cikkek átnézése, a részvétel konferenciákon és szemináriumokon, különböző képzésekben és újságklubokban kitűnő módjai annak, hogy az állatorvosok naprakészek legyenek szakmailag, de a rutin, az állatorvosi irodalom alapos kutatása is szükséges a szakértelem és tudás szintjének fenntartásához. Az egyetemen dolgozó állatorvosoknak, akik naprakészek kívánnak lenni, szükséges ismerniük a témájukhoz kapcsolódó legfrissebb publikációkat, amelyek újabb megközelítéseket, új ötleteket inspirálhatnak. Ezt két módon tehetik: konkrét témák keresésével, vagy az állatorvosi irodalom böngészésével.

Az összes lényeges publikáció megtalálásának az egyetlen módja egy átfogó keresés az összes könyvtári adatbázisban, amelyek lefednek egy meghatározott témát. A naprakészség érdekében időnként szükséges jól felépített kereséseket lefuttatni a megfelelő könyvtári adatbázisokban. Az adatbázis kiválasztása a témától függ, de a legtöbb állatorvos talál néhány megfelelőt, amelyek esetében egy átfogó keresés további adatbázisokban való keresést fog igényelni. Ezek az adatbázisok tartalmazzák a legtöbb irodalmi forrást az állatorvosi irodalom kutatásához, pl.: *CAB Abstracts*, *PubMed*, *Web of Science*, *Zoological Record* stb.

- a keresési értesítés (*search alert*) egy adatbázisban keres publikációkat egy bizonyos keresési stratégiának megfelelően,
- a tartalomjegyzék-értesítés (*table of contents alert*) a folyóiratok újonnan megjelent számain mutatja be;
- a hivatkozási értesítés (*citation alert*) pedig a figyelt tanulmányt idéző újonnan publikált cikkekről tájékoztat.

Ha egy kutató egyszer felépít egy hatékony keresési stratégiát egy konkrét témához a megfelelő adatbázisokban, a keresési értesítések használata megnöveli a hatékonyságot és az eredményességet, és időt takarít meg.

A tartalomjegyzék-figyeléssel az állatorvosok látókörébe kerülő tudományos cikkek viszonylag kis részét tölthető le ingyenesen. Az egyetemen könyvtárain keresztül azonban online folyóiratok ezreihez és kiterjedt nyomtatott folyóirat-gyűjteményekhez férhetnek hozzá, és igénybe vehetik a könyvtárközi kölcsönzést is.

Az irodalom kezelése és a hivatkozások nyomon követése a leghatékonyabban hivatkozáskézelő-rendszer segítségével oldható meg, amely alkalmas személyes adatbázis építésére és cikkírás közben is használható a hivatkozások beillesztésére, illetve a folyóirat által megkívánt formátum szerinti szerkesztésre. Számos ilyen hivatkozáskézelő létezik, közülük az EndNote és a RefWorks a leggyakoribb, kereskedelmi forgalomban lévő termékek, de a Zotero és a Mendeley is jól használhatók.

A naprakészség létfontosságú minden állatorvos számára, és ennek biztosításához

The screenshot shows the website of the Szent István University Veterinary Science Library. The header includes the university name in Hungarian and English. The main navigation bar contains links for 'FŐOLDAL', 'MAGUNKRÓL', 'SZOLGÁLTATÁSOK', 'ELEKTRONIKUS SZOLGÁLTATÁSOK', 'OKTATÁS', 'ÁLLATORVOS-TÖRTÉNET', 'LEVÉLTÁR', and 'MÚZEUM'. Below the navigation, there are several content blocks: a search bar, a list of services (ADATBÁZISOK, TUDOMÁNYOS KERESŐK, FOLYÓIRATOK, E-KÖNYVEK, E-REGI KÖNYVEK, FOLYÓIRAT-GYŰJTEMÉNY, SZERZŐK FIGYELMÉBE, FULLTEXT ANYAGOK, LINKGYŰJTEMÉNY), contact information (1078 Budapest, 06-1-478-4227), and a list of catalogs (Könyvtári katalógus és a Magyar Állatorvosi Bibliográfia, Szakolgasat kereső, SZIE közös katalógus, Országos katalógusok). There is also a 'Gyorskeresés a katalógusban' section with search fields and a 'Kölcsönzői belépés' section with login fields.

A friss irodalom áttekintésének leggyakoribb módja a kiválasztott folyóiratok tartalomjegyzékeinek megtekintése. Az automatikus értesítések segítségével lépést tudunk tartani a gyorsan bővülő szakirodalommal. Az értesítés típusa a kutató céljaitól függ, attól, hogy egy bizonyos téma érdeki-e, vagy általános áttekintést szeretne. Az értesítéseket kaphatjuk e-mailben vagy RSS-en keresztül. Három típusuk ismert:

a fentebb ismertetett szolgáltatások vehetők igénybe. A cikk függelékében a szerzők a *PubMed* adatbázis kínálja lehetőségeket mutatják be, lépésről lépésre leírva, hogyan lehet a My NCBI felületen e-mail értesítést és RSS-t beállítani. Ha probléma adódna, érdemes a könyvtárhoz fordulni, aki segíteni tud egy eredményes és célzott keresés felépítésében, amely garantálja, hogy minden fontos cikket megtaláljunk. (P. V. O.)

A gólyák és az információ⁴

Az állatorvostan-hallgatók és gyakorló állatorvosok információkeresési szokásairól kevés tanulmány szól, annak ellenére, hogy az állatorvos-képzésben is egyre hangsúlyosabb az információ megtalálásának, felhasználásának és közlésének képessége. 2009 őszén a Purdue Egyetem elsőéves állatorvostan-hallgatói körében készült egy felmérés, amelynek célja a hallgatók múlt- és jelenbeli információkeresési szokásainak jobb megértése volt. A felmérésben 70 fő vett részt, akik a *Rendszeres (emlős) élettan* kurzus hallgatói voltak.

A felmérés 20 kiegészítendő és feleletválasztós kérdésből állt, és természetesen a hallgatók demográfiai adataira is kíváncsiak voltak a szerzők, hogy a személyes háttérük és az információs források használata közötti esetleges kapcsolatokat feltárják. Az információs forrásokkal kapcsolatos kérdések hasonlóak voltak egy korábbi, 1998-as felmérés kérdéseivel, de az újabb források, mint például a Google és a Wikipédia használatára, illetve a könyvtáros által tartott előadásokon való részvételre, a könyvtárossal az információs források használatáról tartott konzultációra is rákérdeztek. A felmérés tartalmazott egy kérdést a laikusoknak szóló állatorvosi információforrásokról is, hiszen az állatorvosoknak irányadó és érthető információkat kell adniuk a laikusoknak és az állatujdonosoknak.

A kérdőív kitöltőinek többsége a 22-26 év közötti korosztályhoz tartozott. A digitális technológia az életük szerves része, így magabiztosan használják a webet információkeresésére. A kutatás eredményei azt mutatják, hogy ezek az állatorvostan-hallgatók leggyakrabban a Google-t és a Google Tudóst használták kutatómunkájukhoz a főiskolán. A Purdue-n ugyanezeket a forrásokat, valamint újabbakat is használtak feladataikhoz. A válaszadók közel fele használta a Purdue könyvtárának weboldalát információkeresésre minden, vagy legalábbis a legtöbb feladatához. Az egyetemi könyvtárak honlapjai kaput nyitnak az előfizetéses adatbázisokhoz, e-forrásokhoz, könyvekhez, folyóiratokhoz, útmutatókat más típusú forrásokhoz az információk szű-

rése érdekében, és segítenek a hallgatóknak a tudományos források hatékony megtalálásában. A Google-keresések ezzel szemben sokszor kezelhetetlen számú találatot eredményeznek, amelyek nagy része irreleváns. A Wikipédia volt a legkevésbé használt forrás a felsoroltak közül, bár ez is világszerte hasznos forrás lehetne, ha az állatorvosi témájú információkat az állatorvosok közösségének tagjai frissítenék. A jó könyvtári forrásokhoz való hozzáférés hiányában sok főiskolai hallgató használja a Wikipédiát a világon, mert ingyenes és hozzáférhető. A hallgatók a weboldalak minőségének értékelésénél csupán kevés kritériumot vettek figyelembe.

A válaszadók több mint fele nem volt képes pontosan meghatározni az irodalmi áttekintés fogalmát, és szinte egyikük sem értette, hogy egy aprólékos kutatáshoz összetett keresési stratégiák szükségesek.

Majdnem minden hallgató tudta viszont, hogy a CAB Abstracts a legátfogóbb állatorvosi információforrás, a legtöbben a Veterinary Information Network és az American Veterinary Medical Association oldalát nevezték meg, mint irányadó webes forrásokat, azonban az International Veterinary Information Service-t nem említették, amely a legnagyobb állatorvosi könyvtár az interneten és ingyenesen elérhető. Bár a hallgatók ismertek ezen források közül néhányat, az nem derült ki a felmérésből, hogy milyen mértékben használták ezeket.

A felmérés eredményei alapján a cikk szerzői javaslatokat tettek az oktatás és további

Ki miben segít?

Orbán Éva – könyvtárigazgató: szervezés, könyvtárügy, publikáció-elemzés, múzeum, Noctua

Bábásné dr. Apostol Ilona – olvasószolgálat, feldolgozás

Edelényi Ottília – titkár: ha nem tudja, kihez forduljon

Hajdu Gábor – rendszergazda: adatbázisok, hálózat, számítógépek

Juhász Dávid – olvasószolgálat, digitalizálás, marketing

Kurják Jánosné, Margit – fénymásolás

Miszori Katalin – olvasószolgálat, használóképzés, Magyar Tudományos Művek Tára, intézményi adattár, e-folyóiratok

Négyesi Barbara – levéltár

Oláh Edit – könyvtárközi kölcsönzés, Magyar Állatorvosi Bibliográfia, tájékoztatás folyóiratokról, olvasószolgálat

Pálfyné Varga Orsolya – olvasószolgálat, honlap-szerkesztés

Pádár Éva – olvasószolgálat, használóképzés, tanszéki könyvtárak

Szegediné Nagy Aranka – szakkönyvek beszerzése, feldolgozás

Tóth Jánosné, Piroska – dokumentumrendezés

Az e-mail címek formája: vezeteknev.keresztnev@aotk.szie.hu

Felhasznált irodalom:

¹ GARDNER, Dianne H., PARKINSON, Tim J.: Optimism, Self-Esteem, and Social Support as Mediators of the Relationships among Workload, Stress, and Well-Being in Veterinary Students. *Journal of Veterinary Medical Education*. 2011. 38. 1. 60-64.

² HAZEL, Susan J., SIGNAL, Tania D., TAYLOR, N.: Can Teaching Veterinary and Animal-Science Students about Animal Welfare Affect Their Attitude toward Animals and Human-Related Empathy? *Journal of Veterinary Medical Education*. 2011. 38. 1. 74-83.

³ BUCHANAN, Robert A., WOOLDRIDGE, Anne A.: Staying Current by Searching the Veterinary Literature. *Journal of Veterinary Medical Education*. 2011. 38. 1. 10-15.

⁴ WEINER, Sharon A., STEPHENS, Gretchen, NOUR, Abdelfattah Y. M.: Information-Seeking Behaviors of First-Semester Veterinary Students: A Preliminary Report. *Journal of Veterinary Medical Education*. 2011. 38. 1. 21-32.